

Mathura

VALIK

*Alljärgnev on valik mu luuletustest,
eesmärgiga pakkuda teatud ülevaadet seniavaldatud loomingust.
Luuletuste juurde on märgitud, millisest raamatust ta pärineb
ning teatud puhkudel on välja toodud
ka luuletuse sündimisega seotud üksikasju.
Valik ei ole mõeldud asendada raamatuid, mis on tervikteosed
või esindama mu loomingu absoluutset paremikku.*

sügis 2012

Letargia

See on kui mäng,
mida mängime:
mina olen tahtja
ja sina see, keda tahetakse.
Me jagame teineteist
kuni oleme elus,
ja elavad oleme
kui kevad,
kui käänuline mägiõgi.
Ühe pilguga
hirmust
su haprais kristallistunud silmades
saab hellus ja värelev mõttearm.
Ühe pilguga
hirmust
su silmis suurem saab hirm.
Saab elust sädelev pisar
ja sama sisutult,
unustades surma
saab minustki
üks sisutu inimene.

1996

"Poesia valgel taustal"

Suvede aeg, IV

mu pilk haaras tüdrukut tumedal ratsul
ta tuli ja kummardus üle mu elu
ma vaatsin ta palet ja ilusat keha
ma olin kui rändur ja tema kui eha

mu südame kasvanud kirevad õied
ma lõikasin armuks ja kinkisin talle
mu mõtted ma sidusin ümber ta käte
sai temast mu soovi ja päevade läte

sai vastuseks jah ja ainsamaks keeluks
jäi hetk, mida möödunust kätte ei saa
kuid keelutust elustki kasvades üles
ma väsisin lebamast elevas süles

sina pole N Kinski või Michelle Pfeiffer
nüüd tulen ma tagasi su juurde siiski
kuid lahkudes elust, mis elatud tulle,
ma suudaksin keerata selja ka sulle

1996

avaldamata

Aednik

Sina oled aednik
ja iga vili mu aias.
Miks nimetangi end, kui
ma ei ole ei vihm ega päike,
ei muld ega seeme?
Sellegipoolest: on tulnud külalised
ning ma tutvustan neile taimlat,
öeldes: "Oh kallid, vaadake, minu aed!"
Ma ju tean, et kõik, mis mul on,
on see, mida sina annad.
Tean, et kui
kastan su õit,
ei närsti see iial. Kui
oma palvehelmed kasvatan sinu mulda,
pole mul vaja väetada puid,
mis kasvavad sealt.
Kui sinu nime kirjutan
kaldasse liiva,
ei uhta seda kustunuks.

1994

"Poesia valgel taustal"

Meeleolu

Kadambade vari on hägune, kõhn,
kui kaardumas kivil, veel
ja veepealseil astmeil.

Igal hetkel on maitse,
on valgusel lõhn.
Sa hingad vaid sisse,
sisse esmasel katsel.

Tead, et miskit on peidus,
peidus nähtava taga,
mis sind osati puudutab
ja ehk kunagi valdab.

Ja vesi on külm, ja vesi on jääne -
kuid see ei loe ju vist, ega?
Ahmid vaikust, tajumust või pigemgi meeleolu.
Oled leidnud päeva armastuse kaldal.

2001

CD Erakkond

*

Kevadised piisad langevad
ja õhtuks muutuvad langemises
lumeks me pehmetel
ja pühapäevastel pihkudel.

Võid vahel olla üksinda
koos kogu maailmaga.
Võid vahel nukrutseda
olemata kurb;

nagu raamatupoes loed raamatute
selgasid või plaadipoes plaate
või lennujaamas sihtpunkte ja kõik
nad tunduvad oma nimedes ahvatlevad, põnevad,
ning sa veeretad taskus münte ja mõtled kuidas...

Kuid ühel hetkel siis
sa ei tahagi neid enam
avada, kuulata, tundma õppida,
ehkki nad säilitavad oma saladuslikkuse.

Sa ei pea enam kuhugi minema,
et päralt jõuda,
samamoodi tead päralt jõudes, et poleks saanud edeneda
võimaluseta liikuda.

Sa tunned ja tajud kõike liiga hästi, et
sellega ühendust võtta või midagi
öelda.

2003

“Sõstramesi”

*

Lõhnavad
kadaroidad
roorästa varjus,
aed on täis linde
ja kastanid õites;
suur hele valgus
koondub vahel
nende võras,
kui vaatan maa pealt madalalt
ma üles,
üles...

Ma olen õhtuks
jälle tumetaeva karjus;
ootan uut
ja selginevat päeva.
Veel enne kui ma uinun,
tuhkjatesse pilvedesse
lahvatades ilmub päike.

Igaüks jääb hetkeks alasti
just iseenda ette.

2003

“Sõstramesi”

Kaks nägemust

I

Igal hommikul ärkan justkui unest.
Asjad on vahetanud oma kohad,
nende tähendused rebenenud. Maapind
lainetab nagu Käsnu lahe soolane vesi,
pöösad käharduvad nagu laine valged harjad.
Kusagil mu peas vihiseb tuul, tema mõõtmatust
on roheline – roheluse keskel huilglate
valged kakrad. Ühtäkki kõik seiskub, tiheneb
üheksainsaks sõnaks, mida ma ei
suuda välja öelda. Igal hommikul, kui ärkan,
on maailmal üks mõõde puudu või juures;
otsin pidet selles tões, mis loob ja hävib, loob ja hävib.
Mootorpaat. Kanarbik õitseb. Raketibaas.
Kunagi oli siin kogu ranna-ala suletud,
aga nüüd on see vaba ja tühi. Randtiirude riikakas kisa:
“Maa ja vee vaheline piir on paradiis,
maa ja vee vaheline piir on paradiis!”

II

Sääsk, keerub. Taevas turritab. Pihlakad
õitsevad. Õhk on pininast tiine. Mida kõike
võib meist ära võtta, ilma et muutuksime
kellekski teiseks. Meelevald. Meelevaldne
on kogu see elu, need tühjad tardumused
langemas rõdu raudvõrede vahelt
uuteks lehtedeks, uueks kõduks, millest
sünnitada ainult kõige väiksemaid asju,
neid ainsaid, millel on tähtsust.
Läbi taanduva tormi kuuled
valgete hobuste kappamist mööda
nähtamatuid radu. Kabjaplagin.
Liblikate õrn keerdumine tagasi nukkudeks.
Sina oled tolmukübe,
sina tähendad kõike.

2010

“Kumalasepäev”

Pühapäev

Kristiina Ehinile

Selles linnas pole õhku.

Majade, garaažide, bensiinjaamade
ja parklate vahele voogab heitmejoana
närvigaas.

Me oleme valinud vangide kambri.

Me siiski püüame kasvada
ilusateks õiteks, ilusateks puudeks -
kirevateks õiteks, rohelisteks puudeks,
õunapuudeks ja kirsipuudeks,
vaarikavarteks,
muulikamarjadeks,

ent selles linnas pole õhku.

On vaid kumavad kuulutused,
see lõputu punane
külm sätendav sära, kallid kõrged peegeltornid
ja kõledad kojad.

Kõigi võimaluste poed on kogu aeg lahti,
et unustaksime oma ülejäänud võimalused,
oma meeldivamad mälestused,
et unustaksime, et me juured ei suuda end suruda läbi
bituumenmusta asfaldi ja pitsitava betoonpaneeli
ning kärbuvad iga päevaga,
iga öeldud ja ütlemata sõnaga, mis polegi enam meie,
vaid ajalehtede, televisiooni ja planguplakatite sõnad.
Et unustaksime, et me nahk ei tunne enam tuult,
me silmad ei näe enam Linnutee valgust,
me kõrvad ei kuule enam üksteise südame tukseid
ja elust sellisena nagu seda tunti
saab üha enam vaid ununev eepos
või ammugi aegunud rumal rahvalik laul.

Vaid hetkeks ühel pimedal peatunud pealelõunal
õrn hellitav helves langeb kergelt ja sundimatult
kargest kiirgavast pilvest
ja puudutab inimeste põski, niisutab nende huuli.
Siis jäädakse seisma
ja tõstetakse pilk
ning silmad justkui tunneksid ära
üha kaugeneva kuma seletamatust ja sõnastamatust
maailmast kui omaenese unustatud särava palge.

Homme unustatakse jälle,
et selles linnas pole õhku.
Siis pole meid enam siin,
et tuletada seda kellelegi meelde.

Kividena

Kõik, mis on olnud,
on kunagi olnud
ega tule enam uuesti,
või kui, siis mitte samamoodi.
Pärast tuhandet aastat settimist
uhub meri meid välja
helesinisele rannale,
me ei tea oma raskust
ega ümarust,
oleme tuimad nagu
raidkuju kõiki suunav käsi.
Meil on vaja raamatut,
mis meile ütleks,
et oleme saladused.
Aga lehed liimuvad kokku
nagu aastaringid puus.
Tahame seaduste kogu,
mis kõneleks ammu unustatud ilust,
surma jõledast palgest,
aja kihutavast vankrirattast.
Aga ilu jääb ikka
kirjutamata raamatuks
nagu elugi.
Päevad, päevad,
valged õied, udu merel.
Leheküljed pudenevad,
täis midagi,
eimiskit.

2009

“Kumalasepäev”

Missioon

Pikaldases päikeseloojangus Säksijärvi rohked rõõmsalt kudrutavad lainekesed mängivad mu mõtetega. Nad kutsuvad endaga, kuigi tean, et see on juba teine novembri nädal ja olen külmetanud liigest pingest. Nagu igal õhtul on tänagi igas ilmakaares erinevad värvid - olen siis nendega kääksuval purdel imekspandavalt puutumatus säilitanud vee kohal. Kui helistaksin sulle siit kaugele Alpide vahele, lihtsalt et jagada seda vallatut rahu, ma ütleksin tere

ja et ma olen ammu tahtnud öelda, et mu usk on neis videvikes ja ses madalas taevas, mis üha madaldub teekonnal kaugemale põhja poole ning mis üha pikendab varje, siis kui sügispäike ilmub välja ühel justkui juhuslikult äraeksinud täiuslikul nädalavahetusel; mu usk on ses, et olen sind ära tundnud siis, kui tunnen ära su naeru; naeru, mis millekski ei kohusta ega kõnele samamoodi nagu sõnad; mu usk on, et ma pole usklik ega vähemgi ateist. Jumal

on sügavam kui pöörduvad pühakud ja petetud pühendunud, kõrguvad katedraalikuplid või klammerdub kaanon ning samas pimedus on põhjalikum kui mälu puudumine paradiisist või soovimatus leida oma elule mõte. Ma ei tunne seda kriiskavat jutlustajat: "Olge päästetud!" Olge paremad kui teised, olge midagi muud kui te oskate olla. Aga laps joonistab paberile õuna ja ütleb, et see on õun ning see ongi reaalsus ta mahedas päevas. Jumal lõi usu ja inimene tegi

lunastusest isikliku mõjuvõimu. Ma tahan sulle rääkida hoopis hooaja viimastest lindudest, keda ma ei tunne, ent kes lendavad läbi mu tõstet silmade eest. Tahan rääkida sellest metsast, kuhu ma sattusin, soojast samblasest kivist, millel istuda, hingata ja ehk mõelda loobumusest kui rajast jätta religioon, mis motiveerib hirmuga, ning põletada ka see ajaleht kultuuriga, mis hingab sisse raha ja välja poliitikat, olgu ookrivärvi kangas ümber ihu või hoopis tumesinine T-särk kirjaga "Nurmijärvi".

Hommikuks tekib ümmarguse järve äärele ühtlase ringina õhkõhuke jää. See järv, see haugilomp, on savihall, teine ta kõrval piprakollane nagu päikese uni. Märjad pehmed pärlid langevad nagu kristallselged noodid taeva klaverilt ja neis ongi vastus. Sa oled kontideni üllatunud mu häälest ja selles ongi vastus. Sa tead, et ma olen õnnelik ja see ongi lahendus. Õnnelik nagu sinagi, sest sa sündisid kord ja selline sa olid oma katkematus kohalolus. Me mõlema naerud segunevad.

2004

"Kohalolu"

Kirjutada lumest

Kirjutada lumest. Kirjutada pikki lehekülgi valgetest väljadest lagedal
Läänemaal, mere lähedal, külade vahel - Alaküla, Jõe
küla, Kirikuküla, Matsalus, rändlindudeta, nende lauluta, nende
tiibade kahinata, hõredas hommikus või külmas päevas,
sammudes üle Lihula raba või seistes selle ääres,

või siis eimidagiütlevates hangedes heinamaade sees,
või Ristna rajusel rannal, või Hiiumaa puutumata
metsades ning hiites, mis lõhuvad labastust ja lamestust, või Luidja liival,

kirjutada lumest, ometigi istuda
kuhjunud kurnavate kohustuste keskel ja kaotada aega.
Pealinn tervitab meid kõiki ja kuulutab meid kutsutuiks
praktilisuse, pragmaatilisuse, kahtlematu kaasaegsuse
katarsisesse. Me oleme ikkagi Euroopa. Sul on
tuhandeid võimalusi mõnel moel kuhugi kuuluda ja

hoida midagi alal. Aga ma olen vaadanud seda elu minemas
mööda, olen vaadanud nende päevade silmadesse, mis sügist
talveks lühendavad ja näinud inimeste silmades liiga palju päevi, mis
kahanevad voodisse jõudmiseks, ühele poole saamiseks, väljatulemiseks -
kitsenevate võimalustega palk kätte ja lapsed aedikust koju;
olen näinud oma hinge järele igatsevaid olendeid
elamas nagu nad kunagi ei sureks
ja lõpuks ikkagi suremas nagu nad poleks kunagi elanud,

ning mõelnud kõigile kõige muu tõttu kirjutamata jäänud
luuletustele. Kas tõesti mitte kirjutada lumest? Ja kirjutada jääst?
Kirjutada neist tundidest koidiku ja hämariku vahel,
mil laps mu südames kihutas künkast alla üheskoos
südamesse võetud lapsega, lükkas teda libisema
puhtaks pühitud jäärival pargi serval, väikeses kohas
keset kohase keskmata linna, just nii nagu see kõik oleks
üks suur ja päris möll.

2005

“Kohalolu”

Kohalolu

Ma polnud seda planeerinud.
Orus kohtuvad teed,
keerdudes läbi lihtsa linna, lumiste tippude vahel.
Talv läheneb põhja suunast.

Tänane päikesevalgus näitab end hajusa uduna,
see muutub nii eredaks, et katab kõik,
kustutab mäed piirjoonteks, mis eristuvad
alles pisut pikema vaatamise järel ning
mis võiksid ka siis olla sama hästi hoopiski madalad pilved;
see sulatab Lago Maggiore ja vastaskaldad ja
taeva üheks taustaks, laiaks siidikangaks.
Ma lähen ujuma, kuigi noor itaallanna
lapsega naeratab ja naerab, ohoo.

Punane laev seisab sadamas, kajakad
redutavad paadisilla pidemeil ja silt ütleb võõras
keeles: "Loata kalastamine keelatud." Pardid ja
vesipapid uitavad kalda kandis, mäed terendavad
justkui unarusse suikuv ulm.

Ma polnud seda planeerinud -
seda reisi, seda elu. Seda päeva, mil saan
taas olla koos sinuga, keda
kohtasin nii vara, ühel sarnasel pealelõunal
põhjamaisel vanalinna tänaval. Ma ei teinud seda,

sest kõik on möödud - see päev, see valgus,
see aastaaeg - ning keegi ei jõua kunagi kokku lugeda
kõiki tunde, keegi ei suuda kokku liita
ja lahutada kõik valusid ja rõõme, et leida neist mingit
tahutud tõde. Ja keegi ei vajagi seda.

Õhtul süttivad mäejärsakuil kirikud
nagu valged jõuluküünlad; külad ja linnad
on lampide võrgustik.

Mitmed elud ootavad aeglast päeva.

2004

"Kohalolu"

Nostalgia

Andrei Tarkovskile

emamaa
mu katkine küna
ma otsin küll valgust
kuid leian vaid sind
kivised väljad
ja punane muda
pärnapuusalu
kui piima täis rind
lõhnab ja õitseb
hoiab mind süles
see hetk
on see hetk
mu mesilaslaps
sa lõhnad ja kosud
saad allikaks kord sa
mööda söestuvaid teid
kohtad pimedust
oma kaugemas kohas
mu kallid
sa pole seal
minu verine märter
sa oled muud
kui valge küünlaleek
küll

aga igatsus
sinus
öeldakse sulle
polnud kunagi
päris
ja seda mis mõtled
teame me kõik
kuid seda ei tunne
meist kunagi keegi
tõesti
me oleme
ajastu märgid
me oleme kõik
aeg
on kõik
ja meil pole
aega
nii
me usume

uskmatust
rohkem
kui ennast

Kaotatud riik

Pärast ajalugu saabub siiski ajalugu:

monumendid ei valeta eales

see külm

valge rist valendavas taevas

ei kinnita muud

kui et me pole kunagi olnud

eneste omad

me pole kunagi uskunud

vabadusse mida

kinnitama ei peagi

sümbolid ja saaga

sõda või sõna

olnuks me hümn

jõevee vulin

metsade sosin

lillede kiirustav õitseng

teadnuks me seda

teadnuks

kuis kasvavad kivid

ja kõduneb

kartjate ilu ja kiri

me müüdavus

tõendanuks vaid

ei midagi muud

kui me kuulumist

siiasamasse ilma

mis lõi mälu

ja tõi selle rasked rattad

veerema üle voore

ja vainu

nii me

külade vahel

lihtne näis kõik

peale liiskude

nähtamatuse

ja nüüdki

küsime

kes elab minevikuta

kes elab tulevikuta

kes elab olevikuta

kes üldse elab?

Kes tahab

kuuseljakul
hobukastanite kohal

langevad tähed
sõnumid kirjutatud
külma kurdude sisse

vaata, su käed
on lahti, lahti nad
maalivad elu mööduvaid
hetki, kinniselu
keerduvaid käike

mägedelt noorus
ojadelt hoogsus
sipelgalt ramm

kes tahab kanda
maailma, peab kandma
ka omaenese südant

2007

“Inimene on rohi”

Vaata

vaata mägedelt alla
vaata orgude hinge
tuul see tiirutab tühja
kivi kukutab ringe

piilu maapõue kõrva
kiika taevaste taha
peatselt kuivavad kõdrad
viljad küpsed on vaha

sääl siis kõdugi kõrgub
kuulad kotkaste kisa
päev see põletab ihu
öö on vihmade isa

kuskil vidugi laskub
kuu on kirgas ja valge
öö on lõunamaa rohi
manab jumala palge

kuu kirgas ja valge
öö on lõunamaa rohi
kord sealt tulevad taas kõik
keda öelda ei tohi

2007-2008

“Luuletused Atitlani järvelt”

Kaduviku tunne

kastepeised tõlvpuu lehel
kaduvikulinnu suled
ilmakaarte helgid
valged punased
ja kollased
ja mustad

kirju kanga
igas värvis
elab ikka nende sära

aga aeg ta kudunud
naise silmis
on peagi kustunud

miski tähendas miskit
me lähemegi ära

2007

“Luuletused Atitlani järvelt”

Hetk kohalolu

Külaturul paadisadama ääres
on müügil banaanide tumepunased õied.
Ühepuulootsikud ootavad helerohelisel merel.
Poisikesed jooksevad üles-alla mööda randa:
"Vaata-vaata, mida mina leidsin!"
Nad hoiavad peos kirjusid merikarpe
ning kookospalmide sulnid sasipead lehvitavad
neile soojas meretuules. Keegi hõikab poisse:
"Tulge siia! Tulge ja jätke! Kaup ja kaalumine
on läbi." Poisid ei lõpeta, sest kõige õnnelikumad
on need, kes midagi ei kaalu.

See pole graffiti, aga näen seda kirjutatud
kõikjal, kuhu vaatan: üks hetk kohalolu
on väärt rohkem kui elud täis puudumist
iseenda soovidest ja tegudest,
iseenda proovilepanekuist ja mängudest,
taevast ja maast, südame särast, mis jäänud
sundide taha, näojoontest, mis vajunud
kortsude alla.

Poisid ei lõpeta ja saare surematud vaimud
puistavad läbi heleroosa päikesesaju nende üle
sini-valgeid vihmapärlid. Just siis ma sukeldun
vabasse vette.

2005

"Kohalolu"

Sissekanne maadeavastaja päevikust, 8. detsember 1664

Tühi leht avab nüüd end mu ees nagu veel tundmata silmapiir. Koidust saab loojang; pöördume ringi navigatsioonijoonel, lävepiiril, mida oleme juba mitmeid kordi ületanud ja randume korraks. See ongi valu nauding, möödaniku unistuste vallaldus, niisamuti kui möödaniku pettekujutelmade paiskamine meie sihtpunktide troonilt. See on hetk, mil tuleb uuesti koguda end kokku, tirida endast taas välja kõik oma salatud ja salajased pisiasjad, kuniks suudad taas öelda tõeselt ja tõsiselt: "Mina olen ja avastan."
"Kes sa oled?" "Olen mina, avastaja."

Seetõttu mis valikut meil oligi, kui saabus teade, et peame ootamatult välja sõitma - teekonnale vägede üksildusse, imestuse, aga ka hämmeldumuse õnnetunde suunas. Mõistagi kuuletusime kuulnud korraldusele meie õnnistatud ellujäämise kaugeima ääreni.

Kandsime tollal suurt sõnumit, ent oleme nüüdseks leidnud hoopis teise. Vedasime palju lasti, ent oleme selle hüljanud rõõmuovatsioonide saatel. Ja seda, kellele kuulub me ustavus, saab edaspidi otsustada vaid ilmastikuolude põhjal.

Ei saja, puhub kerge loodekaare tuul. Temperatuur ligi 10 kraadi üle nulli. Kurss tundmatusse.

2007

avaldamata

Teine maailm

Maja
mis avab ukсед veele
on teine maailm

Maja vee peal

Lapsed küünitavad üle
ühapuulootsiku madala serva
pladistavad
heidavad lilleõisi hulpima
allavoolu
tarivad tihedaid võrke
mis tühjad

Vaatavad uut parvlaevatäit turiste
lahkumas paigast
mida jäävad
meenutama
mesinädalate unelmana
kaotatud imena
magusa unustuse kojana

Aga teine maailm ei unusta

Unustus pole maja
ega vesi

2007

“Guatemala, maa hing”

Palvelaul

Puhu mul selgust, hea hommikutuul,
vala mul valgust suur punane kuu.
Tule mu juurde, kuum keskpäeva päike.
Elu, torma must läbi nagu õrnus ja äike.

Pühi mind puhtaks, hea õhtune iil,
hoia mind terve, soe hellusekiir.
Tule, pean meeles su kollase läike.
Elu, torma must läbi nagu õrnus ja äike.

Võta mind endasse, vabastav maru,
lõhu kõik tõkked ja anna mul aru.
Tule, ja koos teeme mõõtmatud käike.
Elu, torma must läbi nagu õrnus ja äike.

Kanna mind kokku aoaja puhang,
merelt ja metsast ja aasalt ja luhalt.
Tule ja vaata, et ma olen nii väike.
Elu, torma must läbi nagu õrnus ja äike.

2005

“Kohalolu”

